

นิพนธ์ต้นฉบับ

ผลของการใช้กลุ่มช่วยเหลือตนเองต่อความรู้ และเจตคติ ในการเรียนรู้ เรื่องการคลอดปกติของนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

จิรารัตน์ จินวัฒน์, พรรณิภา รักษ์กุล, ชวัญเรือน ต่วนดี, รังสิณี พูลเพิ่ม, สุภิญญา สังฆสุวรรณ และ วรริดา พิษัณณรงค์สงคราม

ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ความเป็นมา: จากผลการประเมินการจัดการเรียนรู้วิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ ผู้เรียนแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติทำให้ผู้เรียนเครียดและวิตกกังวล ความเครียดและวิตกกังวลดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้โดยทำให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอยหมดกำลังใจและขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ การเรียนรู้มีประสิทธิผลลดลง และเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้และต่อวิชาชีพการพยาบาลได้ คณะอาจารย์ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และเห็นว่าการใช้กลุ่มช่วยเหลือตนเองอาจช่วยให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จได้ โดยกลุ่มช่วยเหลือตนเองอาศัยแนวคิดเรื่องแรงสนับสนุนทางสังคม ที่มีเป้าหมายคือเพิ่มสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกกลุ่ม ส่งเสริมการปรับตัว แก้ไขปัญหาให้การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่กันและกัน ตลอดจนช่วยให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้เพิ่มขึ้นและมีเจตคติที่ดีได้ **วัตถุประสงค์:** เพื่อศึกษาผลของการใช้กลุ่มช่วยเหลือตนเองต่อความรู้เรื่องการคลอดปกติและต่อเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติของนักเรียนพยาบาล เพื่อเปรียบเทียบความรู้เรื่องการคลอดปกติและเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติของนักเรียนพยาบาลระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง และเปรียบเทียบความรู้เรื่องการคลอดปกติและเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติของนักเรียนพยาบาลระหว่างก่อนกับหลังได้รับการฝึกกลุ่ม **วัสดุและวิธีการวิจัย:** การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง ประชากรที่ศึกษาคือนักเรียนพยาบาลกองทัพบก รุ่น 39 จำนวน 63 คน กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 31 คนกลุ่มควบคุมจำนวน 32 คน วัดความรู้เรื่องการคลอดปกติและเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติก่อนและหลังการทดลอง ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดความรู้เรื่องการคลอดปกติและแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติของนักเรียนพยาบาลโดยทำการศึกษาตั้งแต่ มี.ย. 47- ก.ย. 47 เป็นระยะเวลา 4 เดือน **ผลการวิจัย:** พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมระหว่างก่อนการทดลอง (\bar{X} ของกลุ่มทดลอง = 17.74 \bar{X} ของกลุ่มควบคุม = 16.84) กับหลังการทดลอง (\bar{X} ของกลุ่มทดลอง = 26.90 \bar{X} ของกลุ่มควบคุม = 25.75) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองกับหลังการทดลองพบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมหลังการทดลองพบว่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (\bar{X} ของกลุ่มทดลอง = 3.67 \bar{X} ของกลุ่มควบคุม = 3.14) **สรุป** จากผลการวิจัยพบว่าการใช้กลุ่มช่วยเหลือตนเองเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถทำให้นักเรียนพยาบาลกองทัพบกมีความรู้เรื่องการคลอดปกติและมีเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติดีขึ้น ดังนั้นอาจารย์พยาบาลจึงควรนำแนวคิดของการใช้กลุ่มช่วยเหลือตนเองไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในวิชาอื่นๆ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพต่อไป

Key Words: • Self-help group • Knowledge • Attitude

เวชสารแพทย์ทหารบก 2547;57:245-51.

ได้รับต้นฉบับเมื่อ 18 พฤศจิกายน 2547 ได้ให้ตีพิมพ์เมื่อ 18 มกราคม 2548

ต้องการสำเนาต้นฉบับติดต่อ พ.ท.หญิง จิรารัตน์ จินวัฒน์ ภาควิชาการพยาบาล สูติศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ถนนราชวิถี เขตราชเทวี กทม. 10400

จากการประเมินผลการจัดการเรียนรู้วิชาการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นว่าการเรียนรู้ เรื่องการคลอดปกติทำให้ผู้เรียนเครียดและวิตกกังวล เนื่องจาก เป็นวิชาที่เฉพาะทาง ความเครียดและวิตกกังวลดังกล่าวเป็น อุปสรรคต่อการเรียนรู้โดยทำให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอย หมด กำลังใจและขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพลดลง และเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอด ปกติ และต่อวิชาชีพการพยาบาลได้

คณาจารย์ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวและเห็นว่าควรใช้กลุ่มช่วยเหลือตนเองอาจช่วยให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จได้ โดยกลุ่มช่วยเหลือตนเองอาศัยแนวคิดในเรื่องแรงสนับสนุนทางสังคมที่มีเป้าหมายคือ เพิ่มสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกกลุ่ม ส่งเสริมการปรับตัว แก้ไขปัญหา ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่กันและกัน ตลอดจนช่วยให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้เพิ่มขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย:

เพื่อศึกษาผลของการใช้กลุ่มช่วยเหลือตนเองต่อความรู้และเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติของนักเรียนพยาบาล เพื่อเปรียบเทียบความรู้และเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติของนักเรียนพยาบาลระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลองและเปรียบเทียบความรู้และเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติของนักเรียนพยาบาลระหว่างก่อนกับหลังได้รับกิจกรรมกลุ่ม

วัสดุและวิธีการวิจัย:

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) ที่มีการจัดกระทำ มีการควบคุมและมีการสุ่ม โดยการควบคุมแบบสองกลุ่มวัดสองครั้ง (Two group pretest-posttest design) ประชากรที่ศึกษาคือนักเรียนพยาบาลรุ่น 39 จำนวน 63 คน กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 31 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 32 คน ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแบ่งเป็นกลุ่มย่อยขนาด 10-11 คนต่อกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยคือแผนการดำเนินกิจกรรมกลุ่มและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนพยาบาล แบบวัดความรู้เรื่องการคลอดปกติ

และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติของนักเรียนพยาบาล แผนการดำเนินกิจกรรมกลุ่มประกอบด้วยกิจกรรมจำนวน 6 ครั้ง ครั้งละ 45-60 นาที โดยในแต่ละกิจกรรมนักเรียนพยาบาลจะดำเนินกิจกรรมกลุ่ม มีอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่ม นักเรียนพยาบาลนำปัญหาและข้อสงสัยในการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติมาอภิปรายและทำความเข้าใจ เมื่อดำเนินกิจกรรมกลุ่มครบ 6 ครั้งแล้วจึงวัดความรู้เรื่องการคลอดปกติ และเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติ การวิเคราะห์ทางสถิติที่ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC+เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติและคะแนนเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลองโดยวิเคราะห์ค่าที (Independent t test) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติ และคะแนนเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการใช้กลุ่มช่วยเหลือตนเองโดยใช้ค่าที (Dependent t test)

ผลการวิจัย:

พบว่าข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีอายุอยู่ในช่วง 20-21 ปีพบมากที่สุด ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ เป็นบุตรลำดับที่หนึ่ง มีพี่น้องหนึ่งคน คะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วง 2.50-3.00 เหตุผลของการเข้ามาเป็นนักเรียนพยาบาลกองทัพบกส่วนใหญ่เนื่องจากผู้ปกครองอยากให้เรียนมากที่สุด ชอบช่วยเหลือผู้อื่นและชอบวิชาชีพพยาบาลรองลงมาตามลำดับ เคยเรียนโดยการจัดการเรียนแบบกลุ่มย่อยในวิชาพยาบาล ส่วนใหญ่บิดา-มารดาอยู่ด้วยกันและจดทะเบียนสมรส บิดา-มารดามีชีวิตอยู่ มีอาชีพรับราชการ และมีรายได้อยู่ในช่วง 10,001-19,999 บาทต่อเดือน ค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มทดลองก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 17.74$, $SD = 3.25$) หลังการทดลองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 26.90$, $SD = 3.77$) และค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 16.84$, $SD = 3.59$) หลังการทดลองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 25.75$, $SD = 3.71$) เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนกับหลังการทดลองพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มควบคุมระหว่างก่อนกับหลังการ

ทดลองพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตารางที่ 1) เมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองกับหลังการทดลองพบว่าคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับเมื่อเปรียบเทียบคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตารางที่ 2) เมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลองพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มทดลองหลังการทดลองอยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X} = 3.67$, $SD = .64$) และค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มควบคุมหลังการทดลองอยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X} = 3.14$, $SD = .60$) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตารางที่ 3)

วิจารณ์:

ผลการวิจัยพบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มทดลองก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 17.74$, $SD = 3.25$) และค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 16.84$, $SD = 3.59$) สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ การที่นักเรียนพยาบาลกองทัพบกทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองได้รับความรู้เรื่องการคลอดปกติโดยการบรรยายในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียวทำให้ค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการคลอด

ปกติอยู่ในระดับน้อยเนื่องจาก เนื้อหาเป็นเนื้อหาใหม่สำหรับผู้เรียน ประกอบกับการจัดการเรียนรู้แบบบรรยายเป็นวิธีการที่ผู้เรียนมีบทบาทน้อย ทำให้ขาดความสนใจ ถ้าผู้สอนขาดการเรียบเรียงเนื้อหาอย่างเหมาะสม ผู้เรียนอาจไม่เข้าใจ นอกจากนี้การที่นักเรียนพยาบาลทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองได้รับความรู้เรื่องการคลอดปกติโดยการบรรยายในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว โดยยังไม่ได้ฝึกปฏิบัติงานด้านการดูแลมารดาในระยะคลอดทำให้ไม่เกิดการเชื่อมโยงความรู้เข้ากับประสบการณ์จนเกิดการรับรู้ที่ถูกต้อง ดังที่บรูเนอร์² กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ประมวลข้อมูลความรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม จนทำให้สามารถรับรู้สิ่งเร้าที่ตนสนใจได้ถูกต้อง ดังนั้นก่อนการทดลองนักเรียนพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจึงมีความรู้เรื่องการคลอดปกติไม่แตกต่างกัน

ค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มทดลองหลังการทดลองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 26.90$, $SD = 3.77$) และค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มควบคุมหลังการทดลองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 25.75$, $SD = 3.71$) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ในขณะที่กลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมกลุ่มนั้นนักเรียนพยาบาลกลุ่มควบคุมใช้เวลาอิสระของตนในการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติด้วยวิธีอื่นที่วิทยาลัยพยาบาลได้จัดไว้ให้ เช่น การอ่านจากเอกสารประกอบการสอน ชมวิดีโอหรือซีดีเรื่องการคลอด ตลอดจนศึกษาจากเพจเวอร์พ้อยของอาจารย์ผู้สอน ทำให้ค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลองไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังที่เบนดูรา⁴ ได้กล่าวไว้ว่ากลวิธีในการก่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่นั้น

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่ม	ความรู้ก่อนการทดลอง		ความรู้หลังการทดลอง		p-value
	\bar{X}	S D	\bar{X}	S D	
กลุ่มทดลอง	17.74	3.25	26.90	3.77	.00
กลุ่มควบคุม	16.84	3.59	25.75	3.71	.00

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองกับการทดลอง

กลุ่ม	\bar{X}	S D	p-value
ก่อนการทดลอง			
กลุ่มทดลอง	17.74	3.25	.308
กลุ่มควบคุม	16.84	3.59	
หลังการทดลอง			
กลุ่มทดลอง	26.90	3.77	.226
กลุ่มควบคุม	25.75	3.71	

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

กลุ่ม	\bar{X}	S D	p-value
ก่อนการทดลอง	3.67	.64	.001
หลังการทดลอง	3.14	.60	

มีอยู่หลายวิธีเช่นการวางเป้าประสงค์และสร้างแรงกระตุ้นให้แก่ตนเอง ตลอดจนลงมือปฏิบัติและควบคุมตนเองให้เป็นไปตามที่ได้วางแผนไว้ เป็นต้น จึงทำให้ค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มทดลองและของกลุ่มควบคุมหลังการทดลองไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มทดลองหลังการทดลองอยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X} = 3.67$, $SD = .64$) และค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มควบคุมหลังการทดลองอยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X} = 3.14$, $SD = .60$) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ภายหลังจากที่ได้เรียนรู้เรื่องการคลอดปกติจากการบรรยายในชั้นเรียน นักเรียนพยาบาลมีความรู้สึกวิตกกังวล เมื่อได้ทราบว่าจะมีการจัดกิจกรรมกลุ่มช่วยเหลือตนเองเพื่อช่วยในการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติขึ้น จึงทำให้นักเรียนพยาบาลเกิดความสนใจและคาดหวังว่าตนเองจะได้รับประโยชน์ ความคาดหวังดังกล่าวเป็น

แรงเสริม ให้นักเรียนพยาบาลกระตือรือร้น เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มด้วยความสมัครใจ คุณลักษณะดังกล่าวแสดงถึงการมีเจตคติที่ดี มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ของสมาชิก ดังที่โคเลอร์ บรูเนอร์ และออสเบล² กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ริเริ่ม กระตือรือร้น และลงมือกระทำด้วยตนเอง การเรียนรู้จึงจะเป็นไปด้วยความมีชีวิตชีวา ไร้ใจ ไม่เฉื่อยชา และประสบความสำเร็จสูง

การที่สมาชิกกลุ่มเป็นคนเดิมทุกครั้ง ดำเนินกิจกรรมกลุ่มภายในห้องที่มีความเป็นสัดส่วน ทำให้สร้างความสนิทสนมคุ้นเคยและไว้วางใจซึ่งกันและกัน สมาชิกกล้าแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นได้อย่างเป็นอิสระ ไม่มีสิ่งรบกวนหรือเบี่ยงเบนความสนใจ การสื่อสารภายในกลุ่มเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ของสมาชิกจึงเป็นไปในทางที่ดี เมื่อผู้ดำเนินกลุ่มกระตุ้นให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ร่วมกันสำรวจปัญหาในการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติ ทำให้นักเรียนพยาบาลเกิดการเรียนรู้ว่าตนเองมีความรู้สึกวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติเช่นเดียวกับสมาชิกคนอื่น ๆ ทำให้รับรู้ว่ามีปัญหา

ที่เกิดขึ้นกับตนเองเป็นสากล ตนไม่ได้เผชิญปัญหาแต่เพียงผู้เดียว ทำให้เกิดความหวัง และกำลังใจในการเผชิญกับปัญหา ดังที่ยาลอม⁶ กล่าวว่า การรับรู้ว่าเป็นปัญหาของตนเองเป็นสากล ทำให้คลายความวิตกกังวล เกิดความหวังและกำลังใจในการเผชิญกับปัญหา ทำให้หลังการทดลองนักเรียนพยาบาลกลุ่มทดลองมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติดีกว่าก่อนการทดลอง

ค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มทดลองก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 17.74$, $SD = 3.25$) หลังการทดลองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 26.90$, $SD = 3.77$) เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลองพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ การที่นักเรียนพยาบาลกองทัพบก กลุ่มทดลองได้นำความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกและประสบการณ์ที่ต่างกันไปมาแลกเปลี่ยนกัน ทำให้สมาชิกในกลุ่มได้รับข้อมูลหลากหลาย เมื่อได้รับการสนับสนุนหรือขัดแย้งจากกลุ่มและได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องจากผู้ดำเนินกลุ่ม ทำให้นักเรียนพยาบาลตระหนักว่าความคิด ความเชื่อบางอย่างของตนเองไม่ถูกต้อง ทำให้แก้ไขความเชื่อที่ไม่ถูกต้องและเกิดการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิมของตนที่มีอยู่ ทำให้พัฒนาการรู้คิด ที่เป็นของตนขึ้น ซึ่งโคเลอร์ บรูเนอร์ และออลสุเบล² กล่าวว่า การรู้คิดดังกล่าวเป็นไปอย่างมีเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ ทำให้เข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับบรูเนอร์ และออลสุเบล² ที่กล่าวว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ประมวลข้อมูลข่าวสารจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทำให้สามารถรับรู้ในสิ่งที่ตนสนใจได้ถูกต้องจึงทำให้ภายหลังการทดลองนักเรียนพยาบาลกลุ่มทดลองมีความรู้เรื่องการคลอดปกติดีขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

ค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อย หลังการทดลองอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มควบคุมระหว่างก่อนกับหลังการทดลองพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ภายหลังการที่ได้รับความรู้เรื่องการคลอดปกติโดยการบรรยายในชั้นเรียนแล้วนักเรียนพยาบาลกลุ่มควบคุมได้ตระหนักว่าเนื้อหาที่เรียนรู้เป็นสิ่งที่ยาก ก่อให้เกิดความวิตกกังวล เมื่อได้รับทราบว่ามีนักเรียนพยาบาลกลุ่มทดลองจะได้รับกิจกรรมกลุ่ม

ช่วยเหลือตนเอง กลุ่มควบคุมไม่ได้รับกิจกรรมกลุ่มช่วยเหลือตนเอง และจะมีการประเมินความรู้หลังจากสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรมกลุ่มในกลุ่มทดลอง ทำให้นักเรียนพยาบาลกลุ่มควบคุมเกิดแรงบันดาลใจที่จะช่วยเหลือตนเองในการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติด้วยวิธีอื่นๆ ดังนั้นในขณะที่นักเรียนพยาบาลกองทัพบกกลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมกลุ่มนักเรียนพยาบาลกลุ่มควบคุมจึงใช้เวลาอิสระของตนในการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติด้วยการอ่านเนื้อหาจากเอกสารประกอบการสอน พูดคุยเป็นกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการชมวิดีโอหรือซีดีเรื่องการคลอด ตลอดจนศึกษาจากเพาเวอร์พอยน์ของอาจารย์ผู้สอน จนทำให้ค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการคลอดปกติของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังที่เบนดูรา⁴ ได้กล่าวไว้ว่ากลวิธีในการก่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่นั้นมีอยู่หลายวิธี เช่นการวางเป้าหมายประสงค์และสร้างแรงกระตุ้นให้แก่ตนเอง ตลอดจนลงมือปฏิบัติและควบคุมตนเองให้เป็นไปตามที่ได้วางแผนไว้เป็นต้น จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้องได้

สรุป:

จากผลการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนครั้งนี้พบว่าการใช้กลุ่มช่วยเหลือตนเองเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถทำให้นักเรียนพยาบาลกองทัพบกมีความรู้เรื่องการคลอดปกติและมีเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติดีขึ้น ดังนั้นอาจารย์พยาบาลจึงควรนำแนวคิดของการใช้กลุ่มช่วยเหลือตนเองไปใช้ดังนี้ ด้านการศึกษา อาจารย์พยาบาลควรให้ความสนใจ และนำแนวคิดของการใช้กลุ่มช่วยเหลือตนเองไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในวิชาอื่นๆ อาจารย์พยาบาลควรได้รับการอบรม และพัฒนาทักษะการเป็นผู้ดำเนินกลุ่มเพื่อความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องใช้กระบวนการกลุ่ม ด้านการปฏิบัติการพยาบาลบุคลากรในที่มสุขภาพควรให้ความสนใจ นำแนวคิดของการใช้กลุ่มช่วยเหลือตนเองไปใช้กับผู้รับบริการเพื่อส่งเสริมให้ผู้รับบริการสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากที่สุด และด้านการศึกษาในชั้นเรียน ควรศึกษาในเรื่องเดียวกันนี้ในระยะยาวเพื่อศึกษาว่านักเรียนพยาบาลสามารถคงไว้ซึ่งความรู้เรื่องการคลอดปกติและเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องการคลอดปกติได้นานเท่าใดและมีปัจจัยใดเป็นตัวส่งเสริมหรือขัดขวางต่อการเรียนรู้ของนักเรียนพยาบาล และควรศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยอื่นๆต่อการเรียน

รู้ของนักเรียนพยาบาล เพื่อสามารถจัดการเรียนการสอนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้กับนักเรียนพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. สายใจ พัวพันธ์.(2529). ผลของการมีส่วนร่วมในกลุ่มช่วยเหลือตนเองต่อภาพลักษณ์ของผู้ป่วยภายหลังตัด เต้านมออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (พยาบาลศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. สุรางค์ โค้วตระกูล. (2538). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
3. สุวิทย์ คำมูล และ อรทัย คำมูล. (2545). 19 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
4. Bandura, A. (1986). Social Foundation of Thought and Action: A Social Cognitive Theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
5. Marram,G.D.(1978). The Group Approach in Nursing Practice. (2nd Ed.). Saint Louise: The C.V.Mospany.
6. Yalom, I.D. (1975). The theory and practice of group psychotherapy. (2nd Ed.). New York: Basic Books.

Effects of Self-Help Group on Knowledge and Attitude in Learning about Normal Labor in Nursing Student of the Royal Thai Army Nursing College

Jirarat Jinwattana, Punnipa Rugguson, Kwanraun Doundee, Rungsinee Poonperm, Sukpinush Sankasuwan and Wanthida Pichaironnarongsongkram

Obstetric Nursing Department, Royal Thai Army Nursing College

Background: According to the evaluation of the Maternal Newborn Nursing and Midwifery courses, the learners indicated that learning about normal labor make them feel stress and cause anxiety. That stress and anxiety could be an obstacle for learning by making the learners lost inspiration and motivation in learning. Learning efficacy is decreased, and the learners may develop a negative attitude toward learning and consequently nursing profession. The instructors in the Obstetric Nursing Department recognized this problem, and thought that self-help group might help in learning because self-help group provides an opportunity for members to support, interact, and help each other, resulting in improving knowledge and attitude toward learning and toward nursing profession. **Objectives:** The purpose of this Quasi-experimental Research Designs is to investigate the effects of Self-Help Group on Knowledge and Attitude in Learning about Normal Labor in Nursing Student of the RTANC. The subjects consisted of 63 student nurses who were divided into 2 groups; 31 in the treatment group and 32 in the control group. The treatment group participated in self-help group once a week for 6 weeks, the control group did not participate in self-help group. **Materials and Methods:** The instruments were the self-help group activities plan, the knowledge test of normal labor, and the attitude toward learning normal labor questionnaires. Independent t-test was used to identify the differences of knowledge and attitude between the treatment and the control group, and Dependent t-test was used to identify the differences of knowledge and attitude within group between before and after the self-help group. **Results:** The result of the study shows a significant difference of knowledge level of the treatment group (before $\bar{X} = 17.74$, after $\bar{X} = 26.90$) and the control group (before $\bar{X} = 16.84$, after $\bar{X} = 25.75$) between before and after the intervention ($p = .05$). There is no significant difference of the mean score of knowledge in the treatment group and the control group between before and after the intervention ($p = .05$). There is significant difference of the mean score of the attitude of the treatment group ($\bar{X} = 3.67$) and the control group ($\bar{X} = 3.14$) after the intervention ($p = .05$). **Conclusion:** The result of the study suggests that self-help group could improve knowledge and attitude toward learning about normal labor ; therefore, the instructor should use self-help group in other subjects in order to promote the effective teaching-learning process.

Key Words: • Self-help group • Knowledge • Attitude

RTA Med J 2004;57:245-51.

